

Lexicographic Bulletin

Vol 1 (1939)

Lexicographic Bulletin

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
1939

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Πίνακας λέξεων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ
ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1939

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α. Α. Παπαδοπούλου Γραπτή και προφορική παράδοσις τῆς γλώσσης	σελ. 5 - 32
Ν. Π. Ἀνδριώτη <i>Paragaudis</i> - παραγαύδης (παραγώδης) - παραγαύδιον - παραγάδι	» 33 - 39
Σ. Γ. Καψωμένου Ἡ λέξις <i>φρέαρ</i> εἰς τὴν μεταγενεστέραν καὶ νέαν Ἑλληνικὴν	» 40 - 72
Δ. Ι. Γεωργακά Ἐτυμολογικαὶ διασαφήσεις	» 73 - 88
Β. Φάβη Μετάθεσις καὶ ἀντιμετάθεσις φθόγγων ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ μετ' ἀναφορᾶς εἰς τὴν ἀρχαίαν	» 89 - 142
Ι. Χ. Πούλου Γλωσσικὰ ἐκ Σίφνου	» 142 - 149

Ἐξετυπώθη τῇ 20 Μαρτίου 1940.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἄρθρων τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας μελέτας των οὐχὶ σπανίως παρέχεται ἀφορμὴ εἰς τοὺς συντάκτας νὰ προβοῦν εἰς εὐρύτερας ἐρεῦνας ἐχούσας σχέσιν πρὸς τὴν καθόλου ἱστορίαν τῆς γλώσσης, ἥτοι τὸ ἔτυμον καὶ τὴν γραμματικὴν μορφήν τῶν λέξεων, τὰς σημασιολογικὰς καὶ συντακτικὰς αὐτῶν χρήσεις κτ., καὶ περιλαμβάνουσας ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς ἱστορίας της, ἀρχαίαν, μεταγενεστέραν, μεσαιωνικὴν, μεταβυζαντινὴν καὶ νέαν. Αἱ ἐρευναι αὗται εἶναι ἀνάγκη νὰ διατυπωθοῦν εἰς ἰδίας πραγματείας, διότι εἶναι χρησιμώταται καὶ εἰς πάντα μὲν γλωσσοδίφην, πρὸ παντὸς ὅμως εἰς τὸ ἔργον τῆς συντάξεως τοῦ Λεξικοῦ ὡς διαφωτίζουσαι πλεῖστα ὅσα ζητήματα τῆς γλώσσης κατὰ τὴν μακροαῖωνα ἱστορίαν της. Αἱ τοιαῦται διατριβαὶ δημοσιευόμεναι ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι τοῦ 1923 εἰς τὸ εἰδικὸν περιοδικὸν *Λεξικογραφικὸν Ἀρχεῖον τῆς μέσης καὶ νέας Ἑλληνικῆς* καὶ ἔπειτα μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἐκδόσεώς του εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνᾶ θὰ δημοσιεύωνται εἰς τὸ ἐξῆς εἰς τὸ παρὸν *Λεξικογραφικὸν Δελτίον*, τὸ ὁποῖον ἰδρύθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κατὰ τὸ ἐνεστῶς ἔτος.

Πρὸς ἀκριβεστέραν φωνητικὴν παράστασιν τῶν ιδιωματικῶν λέξεων ἐκτὸς τῶν κοινῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου γίνεται χρῆσις καὶ τῶν ἐξῆς ὡς καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ.

ä, φθόγγος μεταξὺ ε καὶ α ἴσος περίπου πρὸς τὸ Γερμανικὸν ä.

b Λατινικὸν διὰ πάντα φθόγγον ἄρρινον προερχόμενον ἐκ τοῦ β, μβ, π, μπ.

γ, οὐρανικὸν γ κατόπιν τοῦ ὁποίου ἐξέπεσε φωνῆεν *i* (=ι, η, υ, ει, οι).

Τοῦτο ὡς καὶ τὰ ἐπόμενα οὐρανικὰ σύμφωνα διατηροῦν τὴν πρὸ τοῦ *i* προφορὰν των καὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν αὐτοῦ.

- g Λατινικὸν διὰ πάντα φθόγγον ἄρρινον προερχόμενον ἐκ τοῦ γ, γγ, γκ, κ.
 d Λατινικὸν διὰ πάντα φθόγγον ἄρρινον προερχόμενον ἐκ τοῦ δ, νδ, ντ, τ.
 dd ἐκ τοῦ λλ, φθόγγος ἰδιάζων εἰς τὰς διαλέκτους τῆς κάτω Ἰταλίας.
 ζ, παχὺ ζ ἴσον πρὸς τὸ Γαλλικὸν j.
 ρ, οὐρανικὸν κ κατόπιν τοῦ ὁποίου ἐξέπεσε φωνῆεν i.
 λ, οὐρανικὸν λ κατόπιν τοῦ ὁποίου ἐξέπεσε φωνῆεν i.
 λ, ὑπερωικὸν λ τῆς Τσακωνικῆς διαλέκτου.
 ν, ὑπερωικὸν ν τῆς Τσακωνικῆς διαλέκτου.
 ρ, οὐρανικὸν ν κατόπιν τοῦ ὁποίου ἐξέπεσε φωνῆεν i.
 ξ, παχὺ ξ ἴσον πρὸς τὸ κθ.
 ο, φθόγγος μεταξὺ ε καὶ ο ἴσος περίπου πρὸς τὸ Γερμανικὸν ö.
 π, δασὺ π τῆς Τσακωνικῆς διαλέκτου.
 ρ, ὑπερωικὸν ρ τῆς Τσακωνικῆς διαλέκτου.
 σ, παχὺ σ ἴσον πρὸς τὸ Γαλλικὸν ch.
 τ, δασὺ τ τῆς Τσακωνικῆς διαλέκτου.
 χ, οὐρανικὸν χ κατόπιν τοῦ ὁποίου ἐξέπεσε φωνῆεν i.
 ψ, παχὺ ψ ἴσον πρὸς τὸ πθ.
 ω, φθόγγος ἴσος πρὸς τὸ ö.

Οἱ φθόγγοι ι, υ καθὼς καὶ τὸ ει, οι, υι προφέρονται κατὰ συνί-
 ζησιν πρὸς τὸν ἐπόμενον φθόγγον. Ὅμοίως ὡς ι προφέρονται καὶ τὸ
ε καὶ αι, γράφονται ὅμως οὕτως διὰ λόγον ἱστορικόν.

Τὰ ὡς διπλᾶ προφερόμενα σύμφωνα γράφονται ἠραιωμένα μετὰ
 παύλας, οἷον πεθ - θερός, ἀμάκ - κωτος, φανερών - νω, ἄπ - παρος κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἀπριλίου 1939.

Ὁ Διευθυντῆς

ΑΝΘΙΜΟΣ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ

Α

ἀβασάνιστος - στωσ 24 ἄβγα 138 ἄβγαρος 97 ἀβγουλλέ 67 ἀβγουλλέα 67 ἀβζέστι 97 ἄβζηστος 97 ἄβρωτος 24 ἀγανός 24 ἀγγονίν 8 ἀγελάς 25 ἀγκατα 99 ἀγκριφιᾶζομαι 111 ἄγολο 124 ἀγουδούρα 120 ἀγράδα 101 ἀγράσσω 101 ἀγριονογουριά 118 ἀγριοροῦνιά 118 ἀγριοχιμάριδον 118 ἀγριοχιμαριῶνας 118 ἀγριοχίμαρον 118 ἀγρός < ἀργός 101 ἀ(γ)ύλιστος 124 ἀδηόνι 109 ἀδρεύω 101 ἀδρεφός 93 ἀειδανός 100 ἄθηνα 83 κέξ. ἀθρακάλη 125 ἀθραλάκη 125 ἀκαθουγήδιφτους 134 ἀκόρδωμα 101 ἀκουρμάζομαι 101 ἀκουρμαίνω 101 ἀκράζομαι 110 ἀκροθίγγαστος 8	ἀλλάνταβος 127 ἀλλάντζω 146 ἀλαχνός 126 ἀλέργος 93 ἀλιάδα 109 ἀλιβάν'σα 126 ἀλιβρέ 52 ἀλιμουνάτ'ς 126 ἀλόχτερας 138 ἄλυτθας 145 ἀλυχτάω 138 ἀλώινα 131 ἀλωνεύω 9 ἀμαθαριά 122 ἀμαραθιά 118 ἀμιθρέω 118 ἀμιθρός 118 ἀμμοδέτα 9 ἀμόργαλα 102 ἄμοχρος 102 ἀμπέγια 148 ἀμυγδαλέ 52 ἀμυγδάλι 10 ἀμύγδαλος 10 ἀμύγλαδο 124 ἀμωρῶντζος 146 ἀναβάλλουσα 126 ἄναβαρζα 134 ἀναβούρα 119 ἄναγους 130 ἀνάγυρος 118 ἀναδρηκα 102 ἀναθρηκα 102 ἀνακνόθηκα 100 ἀναλογχόω 35 σημ. 4 ἀναπαή 22 ἀναχλός 126 ἀνεβήζω 97 ἀνεγρώνιστος 118	ἀνεμογάμης 126 σημ. ἀνεμολάτης 126 ἀνεμπουκόνω 130 ἀνερθέβγω 93 ἀνεσφελακιά 139 ἀνθρακος 142 ἀνιτερι 136 σημ. ἀνιχία 132 ἀντάλλαβος 127 ἄνταλλος 127 κέξ. ἄνταφλος 128 ἀντικλήνι 129 ἀντικνήμιον 129 ἀντίπυτος 136 ἀντιφεγγίντζω 146 ἄντρές 52 ἀωνίδα 131 ἄξαθ - θε 52 ἄξινογύρι 121 ἄξινορούγι 121 ἀπιστιᾶ 108 ἀποκάτω 10 ἀποκεφαλίζω 25 ἀπολειμάροι 130 ἀποπάνω 10 ἀπορθακόνω 93 ἀπορρεπίσκειται 10 ἀπορροίτζω 11 ἀπορροχάζω 11 ἀπορρυπίζω 10 ἀπορχιδάστος 11 ἀπόσταμα 11 ἀποτιγρώνω 20 ἀπότιχο 138 ἀπότιμος 12 ἀποτιμώω 12 ἀποτιμώνω 12 ἀπότοκο 134 κέξ. ἀπότονος 13

ἀποτραγῶ 12
 ἀποτραγῶν 12
 ἀποτραγηλίζω 25
 ἀπουκρῆ 52
 ἀποχάσμι 22
 ἀποχλομιάζω 13
 ἀπυρῆ 67₃
 ἀπυρέα 67₃
 ἀρά (= ἀραιά) 59
 ἀραμαθιά 122
 ἀργεῖφνα 93
 ἀργουλίδα 93
 ἀρδάζω 93
 ἀρδάχνω 93
 ἀρδάχτι 93
 ἀρδὸς 94
 ἀρεόπλανο 94
 ἀρετὰ 11
 ἀρθιμὸς κτλ. 98
 ἄρθωπος 94
 ἀρκολογοῦμαι 94
 ἀρκοσεράμιδον 118
 ἀρκοσεραμιῶνας 118
 ἀρκοσέραμον 118
 ἀρμάζω 140
 ἀρμαθῆ 52
 ἀρμαθιά 118, 122
 ἀρμαστὸς 140
 ἄρμαστρα 140
 ἀρμέγω 98
 ἀρμόγαλα 102
 ἀρμόζω 140
 ἀρμυροκουλλούρα 114
 ἀρμυροκουρούνα 114
 ἀρνιχεύω 132
 ἀρούνας 118
 ἀρπαλιά 97
 ἀρπάντζω 146
 ἀρτικά 135
 ἀρχινῆ 23 σημ.
 ἀσβεστῆ 67₃
 ἀσβεστεά 67₃
 ἄσ'βους 132
 ἀσερνικὸς 102
 ἀσκάλ'πας 136
 ἀσκόντριχα 123

ἀσκόχεντρα 123
 ἀσπέδελος 124
 ἀσπίλιδας 124
 ἀστέρας 54₁
 ἀστραπὰ 11
 ἀσφέδελος 124
 ἀτθὸς 145
 ἀτιμῶ 12
 ἀφακράζομαι 110 κέξ.
 ἀφακροῦμαι 111
 ἀφιγκράζομαι 111
 ἀφιγκριάζομαι 111
 ἀφικροῦμαι 111
 ἀφκροῦμαι 111
 Ἄφλάτζια 49
 ἀφοδάρα 120
 ἀφορμὰ 11
 ἀφουγκράζομαι 111
 ἀφρομῆ 94
 ἀφροπαράγαδο 34
 ἀφρόχειλο 49
 ἀχλαδὲ 58
 ἀχλαδιά 58
 ἀχπαράζω 13

B

βαθὰ (= βαθέα) 59
 βαθῆ (ἢ καὶ τὰ) 52
 βάσανον 130
 βασικὸ 127
 βάλτος 107
 βαρὰ (= βαρέα) 59₂
 βαρβανόχηρα 119
 βαρβαρόχηνα 119
 βάσαρμος 102
 βασιλῆς 52, 56, 57 κέξ.
 βαφῆς 52
 βγάζω 97
 βγαίνω 97
 βγατὸ 97
 βεδούρι 119
 βεργῆ 58
 βερικουκῆ 58
 βερούδι 119
 βέρουχο 137
 βλετρὸ 42, 63, 69

βλιθιάς 58
 βλιτῆς 58
 βλούχα 98
 βοετὸς 21
 βολίμι 128
 βομόρος 128
 βοντῆ 52
 βορδοτριχί 56
 βορῆς 52
 βόρμος 102
 βοτυρῆ 67
 βοτυρέα 67
 βούα 134
 Βουδομμάτης 78
 βούρβα 102
 βοῦρλο 102
 βούρουχο 137
 βουτθῶ 144
 βράντζω 146
 βραχνὸς 108
 βρίθι 102
 βρίθια 121
 Βρομοφρεάτσι 49
 βροντὰ 11
 βροντοτριχί 56
 βυζῆ 52

Γ

γάβρος 102.
 γάδιαρος 109
 γαμαρίζω 129
 γάμμα 35 σημ. 5
 γαμοσιόλος 26
 γαλιὰ 98
 γάρα(δ)ος 119
 γαρούδι 119
 γγαρούλας 124
 γενῆ 56
 γενέα 66 κέξ.
 γεννατῆ 21
 γεννετὰ 26
 γενόμαστε 139
 γενόμεστα 139
 γενόντασε 133
 γενόσαντε 133
 γῆνα 131

γοτρίβει 148
 γληρι 116, 126
 γλίδα 98
 γλουθυμῶ κλπ. 98
 γνάφαλον 132
 γόγγρος 104 κέξ.
 γογγρώνη 105
 γοή 109 σημ.
 γούζιομαι 109
 cumulus 125, 129
 Γουρλομάτα 78
 γούνα 120 κέξ.
 γρα 58, 59,
 γράστα 94
 γρε 52
 γριζεύω 14
 γρούβα 102 σημ.
 γρωνίζω 118
 γρώνιμος 118
 γυαγια 148
 γυναικίτης 155
 γυναιτίκι 135

Δ

δαβρι 120
 δάβρος 120
 δάλαλητης 14
 δασύς 26
 δαυλαριά 141
 δάχνη 119
 δαχνός 119
 δεινίζω 131
 δειοποιῶ 110
 δείωλο 110
 δεκαρά 58
 δεντρο 62 κέξ.
 δεντρονίβαλο 126
 δερπάνι 103
 Δέρφυ 88
 δημάκιον 14
 δῆστο 133
 διαλαλῶ 14
 διβλίζω 124
 διές 110
 Δικόνημος 131
 δινα 131

διουμε(να) κτλ. 110
 Διφλιάς 49
 Διχαλόνησα 124
 δίχοντος 103
 δίχωτος 103
 δοθή 14
 δονός 131
 δοντέ 52
 δοράφινον 120
 δορῶ 120
 δόρωμα 120
 δορώνω 120
 δουγιά 148
 δουγιῶ 148
 δουκιαμάζω 129
 δουμάκιν 14
 δουματριάζω 129
 δουραφόνα 120
 δριτσούλα 137

Ε

Ἐγηδήτρια 134
 ἐγιά 148
 ἐγιές 148
 εἴνορο 138
 ἐκνομή 18
 ἐκνομίζω 18
 ἐκπνοίζω 15
 ἐκριζεύω 14
 ἐκσπαράττω 13
 ἐλά 59,
 ἐλαϊά 67,
 ἐλέ 52, 58
 ἐλιά 58
 ἐμαράτθηκε 145
 ἔμνοστος 26
 ἐν 54₁
 ἐξεπνόισε 15
 ἔξεργος 15
 ἔξοινος 16
 ἔπεργος 15
 ἐπίτοκος 134 κέξ.
 ἐρμίγγιον 135
 ἐρμιγγοβότανο 135
 ἔσπυρον 113
 ἐτθυμοῦμαι 145

F

facla 99

Z

ζάμι 148
 ζαμνίν 107
 ζαμπέ 52
 ζελμονῶ 125
 ζέπη 148
 ζηλμονῶ 125
 ζιβλουγιάτης 123 κέξ.
 ζίζικας 148
 ζιμγαδένιος 100
 ζόγος 148
 ζωνέ 52

G

γάβανου 130

H

ἦλις 60

Θ

Θήβα 83 κέξ.
 Θιάκι 88, 110
 θράσος 122
 Θριάσι 49_a
 θρομύλι 103
 θρούμπη 94
 θρούνι 103
 θρουαλλίς 116 σημ.
 θρύβαλο 123 σημ.
 θρύβουλο 123 σημ.
 θρύμβη 94
 θρύμβος 94
 θυδίρα 120
 θύσανοι 37 σημ. 1

I

ιερές 56
 ἰνάσι 15
 ἰνίασι 16
 ἰνω - ἰνω 16
 ἰόνθων 99 σημ.
 ἰονθωνάριον 99
 ἰχώριον 16

Κ

- καθριά 103
 καθρέφτης 113
 καθερμενή 94
 κάθοπτρον 112
 καθουγήδα 134
 καθρέφτης 113
 καθρύπτης 112 κέξ.
 καθύρπτης 112
 καθύφτρα 113
 Καισαρεία 81
 Καισαρεία 80
 Καισαρηνή 82
 Καισαριανή 80
 καλαμάτα 78
 καλαμέ 52
 Καλαμ(μ)άτα 78
 καλάουρας 116
 καλατζάουρας 135
 καλατζή 22 σημ.
 Καλομμάτος 79
 κάλωνα 126
 Καλοφλιάς 49
 καματίζω 16
 καμπρολάχανο 103
 κάνδαρος 142
 Κάνδαρος 142
 κάννολα 126
 καπετάνος 136
 καπλαδίντζω 146
 κάπφα 144
 καράβολος 116
 καρβουνέ 52
 καρè 52
 καρμπολάχανο 103
 καρφέτης 112 κέξ.
 καρφύχτης 112 κέξ.
 Καστερονός 103
 κατάκριτα 55
 κατασταλαγή 22
 κατεπάνος 136
 κατεπάνω 136
 κάτθος 144
 κάτοπτον 111 κέξ.
 κατρέφτης 112 κέξ.
 κατρώφτης 112 κέξ.
- καττè 67₃
 καπτέα 67₃
 καφύτρα 113
 καψιμάδι 136
 κεδè 58
 κεδιά 58
 κεντρι 27
 κέντρο 27
 κεντρούω - ώνω 28
 κεραμές 52
 κερκέλλι 103
 κήπφος 144, 145
 κηροδέτας 10
 κιρτάριν 103
 κισσοδέτας 10
 κλειδαρέ 52
 κόβλα 123
 κόδρα 103
 κοκόδρειλας 103
 κόκχος 143
 κολè 52
 κονταρά 59₂
 κοπίδιον - δι 16
 κορκόδειλος 62₁
 κορκύδα 103
 κορνιαχτός 94
 κορπο - Ροδίτης 94
 Κόρτων 105
 κορυφεύω 16
 κορυφίζω 16
 κοσσάρα 17
 κόσση 17
 κότηα 144
 κοτρώνα 103 κέξ.
 κοτρώνι 103 κέξ.
 κοτδινόμασκαλè 52
 κόττα 17
 κουβλι 107
 κουκχι 143
 κόκχινος 143
 κουκχίντζω 144
 κοῦκχος 143
 κουκχούδια 144
 κουλβι 107
 κούλουμα 125
 κολουμαδάκια 125
- κολουράω 141
 κούμουλα 125
 κουμουλάρι 121 σημ.
 κούμουλο 129
 κουπρέ 52
 κουρλόγους 105
 κουρνάρι 105
 κουρσία 105
 κουρταλῶ 105
 κουρτουνα 105
 κουρφεύω 16
 κουρφίζω 16
 κουρφός 105
 κουτσνίδα 133
 κουτσουρράφα 133
 κραματίζω 28
 κραπαλλίδα 136
 κρασè 67
 κρασέα 67
 κραφαλός 142
 κρέας 67
 κρεβάτθι 145
 κρεββάτθι 144
 κρέος 48₁
 κρές 52
 κριββαταρέ 52
 κριè 48₁
 κριτόδουδα 56
 κρόπο 94
 κροσσός 37 σημ. 1
 κρότων 104
 κροτώνη 104
 κρουσεύω 94
 κροῦσος 94
 κρουτουνα 105
 κύβεθρον 94
 κυβέρτι 94
 κύβερτον 94
 κύβετρον 94 κέξ.
 κύρ 73
 κύριος 73

Λ

- λαβδίζω 124
 λα(γ)άγια 124
 λάγγουρας 121

λαδοῖ 105
 λαῖ 52
 λαίμαργος 105
 λαίρμαγος 95
 λάκχος 143
 λαυδαριά 141
 λαυραδιά 141
 λεβίθα 99
 λεγνός 126
 λειδινὸ 124
 λειτρουγός, - ὦ 95
 λειψὸ 121 σημ.
 λεμίσα 99
 λεμπίδα 125
 λεντίνι 128
 ληγκοῖ 116, 121
 ληγκριάζω 116
 λήγκρις 116
 λημουνησμένα 108
 λίβιον - λίβιν 17
 λίγδα 98
 λιπανάβατος 126
 λισόθωρες 132
 Λιχαδόνησα 124 κέξ.
 λιχμάζω 100
 λιχμίζω 100
 λιχμῶ 100
 λιχτρὸς 63, 69, 108
 λογχώω 35 σημ. 4
 λουδοριά 107
 λοροῖ 116
 λουγαρίδα 116
 λουθουνάρι 99
 λουχιρὸς 109
 λοφκοτάρυ 135
 λυδοριά 107
 λυκόχασμαν 17
 λυκοχάσμιον - σμιν 17

Μ

Μαγδάλω 98
 μαίλουνα 126
 μαίνουλα 126
 μακουρλὸς 105
 μακρά 58
 μάλαμα 29

μαλλόρρουπος 115
 μαλλὸς 34
 μάλουγο 124
 μάννα 34
 μανούλλι 78
 μανούρι 77
 μαρακούλα 115
 μαρόλυπος 115
 μασχαρή 22 σημ.
 ματθαίνω 145
 μάχλας 98
 Μεγαλομμάτης - τα 78
 μεδούλλι 124
 μελικήρα 115
 μελικούρα 115
 μελισσοκήπι 144
 μελούδι 124
 μέλουνα 126
 μελόπιθα 144
 μένουλα 126
 μερεκούλα 115
 μερμιγγοβότανο 135
 μετερτίκι 105
 μηλὲ 52
 μηλέᾶ 53, 67,
 μολίβι 128
 μονή 29
 μορυχὸς 102
 μοςκὲ 58
 μουγγροπαράγαδο 34
 μούκουλο 129
 μούργα 76
 μοῦργος 76
 μουρχούτιν 95
 μουστούχα 130
 μουτσέ 52
 μουτ - τὲ 52
 μουχρούτιν 95
 μπάχλας 98
 μπελίδα 125
 μπλούχα 98
 μπόλι 29
 μπούκλουβα 129
 μπούχλα 98
 μύδγαλο 98
 μυλόρωτος 116

μυρόλωτος 116
 μυρωδὲ 58
 μυρωδιά 58

Ν

νεβζήνω 97
 νεβζήω 97
 νεβήζω 97, 100
 νεγλὸς 126
 νεμονηία 109
 νεομηνία 109
 νεράδος 120
 νεραζεᾶ 148
 νερές 67
 νερό(ν) 42, 52, 53, 58
 νήγρος 148
 νήλις 60
 νηρὸν 52, 67
 νηρὸς 67
 νιαρά 67
 νιαρὸ 67
 νιαρὸς 67
 νιαρὸ 58
 νίγευσαι 106
 νίδα 131
 νιπαλάβατος 126
 νιρὸν 55,
 νισχὸ 99
 νοδάρος 120
 νοδὸς 131
 νούμερα 119
 ντακχούνι 144, 145
 ντελίνι 128
 ντζάχαρι 146
 ντρίτθα 144
 νύγλος 127
 νυχλοστάτης 127

Ξ

Ξαριταλαγιάζομαι 128
 Ξατθὸς 145
 Ξεμυτίντζω 146
 Ξενομίζω - μῶ 17
 Ξουμιρὲ 52
 Ξυγκὲ (ξυγέ) 58
 Ξυλὲ 52

Ο

οίκονομή 22 σημ.
 ὀνόγυρος 118
 ὀνωνίς 131
 ὄρεινο 118
 ὄρμάζω 140
 ὄρμαστός 140
 ὄρμαστρα 140
 ὄρμιν 19
 ὄρχιδιάζω 11
 ὄσπιρα 106
 οὐδέλο 137

Π

παγιέ 148
 παγιός 148
 παίντζω 146
 παλαία 67,
 παλλάκιον 30
 παξαμάδιον 136
 παξιμάδι 136
 παπανούρα 119
 παπαρούνα 119
 πάπφος 144
 παπφοῦς 144
 παραγάδι 33
 παραγαύδης 33
 παραγαύδιον 33
 παραγαῦδης 37
 paragaudis 33
 παραγωγὰς 35
 παραγώδης 33
 παρακαυδωτός 35
 παράμαλλα 37
 πατελίδα 139
 πατήρθα 95
 πάτθωμα 144, 145
 Πάτρα 83 κέξ.
 παστρεύω 108
 πενιχρός 118
 Πενταγιοί 88
 πεντζούλλα 146
 Περραφλιάς 49
 περβόλι 95
 περιχνός 118
 περνή 23 σημ.

πεσμαθιά 58
 πεσματέ 58
 πετρέ 52
 πετσώνω 120 σημ.
 πηγάδι 45
 ἴπηθοκεύω 138
 πηλώρουκας 115
 πηλωρούκι 115
 πηλωρούχι 115
 πυρωλύχι 115
 πηρωλύκι 115
 πιμυτθῶ 144
 πιργζόνι 106
 πιρνάρι κτλ. 106
 πίτθα 144
 πιτθόμελο 144
 πίτθωμα 144
 πιτθώνω 144
 πλακίν 19
 Πλατανές 58
 Πλατανιάς 58
 πλατέα 67
 πλειάς 74
 πλουμία 36 σημ. 2
 ποδαρά 58
 ποδαρέ 67
 ποδαρέα 67
 ποδολασά 127
 ποδολαχή 127
 ποδόλαχος 127
 ποδοχαλή 127
 ποδόχαλο 127
 ἴποναφεύγομαι 131
 ποντικέ 58
 ποράδιν 120
 πορπατή 23 σημ.
 πουσουνίζω 136 σημ.
 ποτή 23 σημ.
 ποτθῆ 145
 ποτθές 144
 ποτίντζω 146
 ἴπότονος 13
 πούγια 148
 πούδερες 100
 πούλεια 74
 πουραύλιο 106

πουρκιά 106
 πουρνό 106
 ἴποφανεύομαι 131
 πρεμνώδης 104
 πρικὸς κλπ. 95
 Πρινές 52
 πρόβατθο 144, 145
 προβέ 52, 58
 προβιά 58
 προκόβα 95
 προκόλακκος 123
 προσάμορφος 130
 προσφύρα 95
 προτήφη 137
 πρόμιος 110
 πυρρέ 52
 πωγωνίτης 138
 πωτνούτης 138

Ρ

ραβδὲ 58
 ραβδιά 58
 ραχασμάδα 122
 ρδάκος 95
 ρδαπάνι 95
 ρδοσιό 95
 ρδώνω 95
 ρεβογγότανο 135
 ρεγγοβότανο 135
 ρεφουγιά 148
 ρεχαμή 122
 ρήγκλα 116
 ρήγλα 116, 121
 ρηγλί 116, 121
 ρήγλι 121 σημ.
 ριβίθια 121
 ρίγλα 121
 ριγλίζω 121
 ρογῆ 96
 ρογεῖ 95
 ρογχάζω 11
 ροδάκινον 120
 ροδάφινον 120
 ροδάφνον 120
 ρόδωμα 120
 ροδώνω 120

ρομπαθιάζω 96
 ρουκουλάω 141
 ρούμελα 119
 ρούμενα 119
 Ρούφνης 119
 ροφός 96
 ρυμίων - ρυμίν 19
 ρύντζι 146
 ρυτά 30
 ρωγαλίσ 116
 ρῶδο 120
 Ρωδοθέα 120

Σ

σαθρός 122
 σακάζω 19
 σάκχος 143
 Σαλονίκι 88
 σαμά 58
 σαμαία 20
 σαμαιά - μά - μέ 19
 σαμέ 52, 58
 σαμιά 58
 σέν 54,
 σέρπη 123 σημ.
 σι(δ)ερέ 52
 σιχνό 99
 σκαζόχερος 148
 σκάρασσου 122
 σκάσσαρου 122
 δκέντρον - ος 28
 Σκόδρα 106
 σκόδρο 106
 σκολαριτσέ 52
 σκροπιός 96
 σκυλλοπαράγαδο 34
 σκωρέ 52
 σμίγω 99
 σμύναιρα 119
 σμύραινα 119
 σνυχό 99
 σουβριάλι 117
 σουλαύρι 117
 σουλιαύρι 117
 σουντραύλιστο 96
 σουραύλι 117

σουριαύλι 117
 σούρουπφο 144, 145
 σούφ'νας 137
 σπανακέ 58
 σπάρτιον 108 σημ.
 σπέλεντρο 124
 σπηγιά 148
 σταίς 55
 σταλαγή 22
 σταλέ 58
 σταλιά 58
 σταλίον - σταλίν 20
 στέαρ 55
 Στεϊριν 88
 στελίον - στελίν 20
 στερέα 66 κέξ.
 στηθè 52
 στῆρ 51, 55
 στιβανέ 67
 στιβανέα 67
 στίχτης 133
 στοιχῶ 31
 στουμούχα 130
 στουπφι 144
 στουπφώνω 144
 στρατή 23 σημ.
 στρέγω 96
 συγκούδουνο 131
 συγκούνουος 131
 συλιαύρα 117
 συλιαύρι 117
 συναρμόση 140 σημ.
 συνόριν 29
 συνορμάση 140 σημ.
 σύνορο 29
 συνχά 99
 συραύλι 117
 συρέμβολος 117
 Συριανή 81,82
 σύρφη 123
 συχνοφλακαρίζω 99
 σφακελιά 139
 σφάνταμα 99
 σφελακιά 139

Τ

τάγιστρον 96
 τάλαντον 31
 ταυροδέτης 10
 ταφίν 19
 ταφρίν 19
 τεθνία 107 κέξ.
 τενθεία 108
 τερέβινθος 97 κέξ.
 τερλός 106
 τζιβε 58
 τζιβιά 58
 τηγανάριον 141
 τιγρῶ 20
 ἑτιπήδειος 137
 τίσουν 131
 Τουρκέ 58
 τραβῶ 96
 τραγέ 58
 τράγιστο 96
 τραγώω 12
 τραγώνω 12
 τράσιτο 96
 τράστο 96
 τραυῶ 96
 τράφος 96
 τρικυμίζω 129
 τροῦλλος 96
 τσέρφα 123 σημ.
 τσεφαλέ 52
 τσιγγρώνω 20
 τσίκνα 133
 τσουκάνι 133
 τσύρφουλο 122 σημ.
 τυρέ 67
 τυρέα 67

Φ

φάγναλον 132
 φαγκράζομαι 110 κέξ.
 φαιλόνη 126
 φανικολιά 140
 φαινόλης 126
 φακλάρα 99
 φακλαρίζω 99
 φαλακρός 142

φαρδύς 106
 φασκ - 108
 φασόγια 148
 φεργάδα 106
 φέσκλο 132
 φέτθα 144
 φετρο 42, 63, 69
 Φιλατρο 64
 Φιλατροῦ 44, 65
 φιλή 23 σημ.
 Φιλαντρία 65₂
 Φιλιανδρά 65₂
 Φιλιαντρά 65₂
 Φιλιατρο 41 κέξ. 64 κέξ.
 φιλιατρο 42, 64 κέξ. 69
 φιλοκαλία 140
 φινακολιά 140
 φινοκαλιά 140
 φιρές 50, 69
 Φιριάτσι 49
 φίσουνας 132
 φλαγκάρα 99
 Φλάτσια 49
 φλέα 47₆
 * φλέαρ 46
 φλεαράτσι 47₆
 * φλέας 46, 48
 * φλεάτιον 49
 Φλερτά 42, 63
 Φλές 51, 52, 61, 69
 φλέσουρο 123
 Φλετρά 42, 63
 Φλέτρα 42, 64
 Φλέτρακας 42, 64
 φλετρο 42, 54₁, 58, 63, 69
 Φλετρόβουνο 42, 64
 φλετρον 95
 Φλετρονάκι 42 64
 * φληρ 57
 * φλης 51, 57, 61
 * φλητρος 62
 Φλιάς 49, 69
 φ'λιατρο 42, 64
 φλιόστομο 49
 φλιωστών - νω 49₂
 φονές 52, 58

φονιάς 58
 φορή 21
 φορτή 23 σημ.
 φουρκάλι 106
 φουρκέτθα 144
 φουρνία 106
 φοῦρτα 106
 φουσατέ 21
 φούσκα 116
 φουσκαλίδα 116
 φραγκάζομαι 110 κέξ.
 φραϊτα 54
 Φράτσια 49
 φρέα 47, 68 κέξ.
 φρέαρ 45 κέξ.
 φρέαρον 54₁, 63
 φρέας 46 κέξ. 68 κέξ.
 * φρεατερο(ς) 42 κέξ.
 φρεάτι 49
 φρεάτιον 49
 φρεάτιος 42₂
 φρεατόχειλο 49
 φρέατρα 61
 φρέατρος 61
 Φρέο 48, 69
 φρέορ 46
 * φρέος 48
 φρεόχειλο 49
 Φρές 51, 52, 61, 69
 * φρεῖρ 50 κέξ. 57
 * φρεῖς 51, 57, 61
 φρητοτριχι 56
 φρία 47₅
 φριά 47₅
 Φριάς 48, 68 κέξ.
 Φριάσι 49₆
 Φριάτι 49
 Φριάτθα 49
 Φρίο 48, 69
 φρίος 48, 69
 φρόσομα 49₃
 φρόστομα 49
 φρούστομα 49
 φρούστομο 49
 φρούσυλο 123
 φροχειλί 49

φρόχειλο 49
 φρούσαλο 122 κέξ.
 φρούσυλο 122 κέξ.
 φρωτοτριχι 56
 φτε(γιοῦρες 121
 φτερένισο 97
 Φυλατρία 65₂
 φύργανο 106
 φυσετός 21
 φχιακὲ 52
 φωλὲ 56
 φωλέα 66 κέξ.
 φωνά 11

X

χαλά 20
 χαλάβρα 115
 χάλαβρο 115
 χαλαβρός 115
 Χαλαράμπης 117
 χαλαρός 115
 χαλιμά 100
 χαλιμάζω 99 κέξ.
 χαλίον - λι 20
 χαλκωρούχιον 115
 χάραβλο 115
 χαραμάδα 122
 χαραμή 122
 χάρβαλο 115
 χασάπφης 145, 145
 Χασιά 82
 χασμοῦμαι 21
 χείμαρρος 118
 χειρολάβη 117
 χείρραμου 118
 χελόραη 117
 χερόλαη 117
 χιγιάδες 148
 χίμαιρα 118
 χλετρο 42, 63, 69
 χλιαφρο 44₂, 64₄
 χλιμίζω 100
 χορταστουλλὲ 67
 χορταστουλλέα 67
 χούφτα 137
 χουχουγιάβα 134

χροντό 97
 χρυσωρύχιον 115
 χωνή 23 σημ.
 χωνιάτικα 141

Ψ

ψειριαρέ 52
 ψίχαλο 123 σημ.
 ψίχουλο 123 σημ.

Ω

ώλενα 23
 ώλένη 31
 ώράζω 24

ΠΙΝΑΞ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Α

-αβος κατάληξις 127
 αι = ε 54₂, 59₁
 ανάπτυξις συνοδίτου φθόγγου ι 65
 ανάπτυξις φθόγγου 129
 ανάπτυξις φωνήεντος 118, 128
 ανάταξις φθόγγων 98, 108, 122
 άνομοιώσις δύο ρ έν τῇ λέξει 46, 62
 άντιμετάθεσις φθόγγων ώς έχουσιν 114 κέξ.
 άφομοιώσις 102 σημ. 130 σημ. 137 σημ.
 άφομοιώσις ε προς τὸ έπόμενον α 49, 59₂

Β

β > μ > μπ 98

Γ

γβ > βγ 97

Δ

δ > ντ 124
 δασέα > μέσα 142
 Διονυσίου 'Αλικαρνασέως χωρίου άποκατά-
 στασις 18

Ε

ε άφομοιώνεται προς τὸ έπόμενον α 49, 59₂
 ε τρέπεται εις ι προς τοῦ α 59₂, προς τοῦ ο 48
 εα άποκαθίσταται άντι η 66 κέξ. Συναιρείται
 εις η 50 κέξ. 59₂, 61. Συστέλλεται εις ε
 51 κέξ. 59₂. Πώς διατίθεται έν τῇ κοι-
 νῇ 59₂
 -έα κατάληξις τρέπεται εις -έä 53, 57₃. Εις
 -έα τύποι παρὰ τούς εις -η έν τῇ κοινῇ

59.—έα άσυναίρετον 67 -έä έξ άποκατα-
 στάσεως τοῦ -έα άντι τοῦ -έ 67₃

ει τρέπεται εις ε δια τὸ παρακείμενον ύγρον 20
 -ένιος > ένος 110
 έπένθεσις τοῦ ε 100 κέξ.
 -ερό κατάληξις οὔσιαστικοποιημένων οὔδετέ-
 ρων 44
 -ε(ς) κατάληξις παρὰ τὴν -εä(ς) 58

Η

η άρχαίου προφορά έν Πόντῳ 61
 η έξ συναιρέσεως τοῦ εα προελθόντος προ-
 φορὰ 52
 η τρέπεται εις ου δια τὸ παρακείμενον χειλι-
 κόν 15
 -η κατάληξις παραγωγική 22

Θ

θ > δ 133
 θμ > χν > φν 119

Ι

ι άναπτύσσεται 65
 ι συνιζάνεται προς τοῦ α 59₂
 ι-υ > υ-ι 141
 ιο συναιρείται εις ι 59 κέξ.

Κ

κ άντι γ 35 σημ. 2
 κμ > κν 129 σημ.
 Κοινῆς καί νέας 'Ελληνικῆς σχέσις 68 κέξ.
 Κοινῆς ποικιλία 71 κέξ.
 Κοινῆς προέλευσις 71 κέξ.

κροσσῶται διακοσμήσεις ἐνδυμάτων 37 σημ. 1

Λ

-λος > -φλος 128

Μ

μ > β 135

μ > μπ 96, 98, 129

-μαστε κατάληξις 139

-μεστα κατάληξις 139

μετάθεσις ὑποχωρητική 101 κέξ.

μεταπλασμός οὐδετέρων εἰς ἀρσενικά 63, 65

μεταπλασμός τριτοκλίτων 62

μεταπλασμός τῶν εἰς -ας οὐδετέρων εἰς -ος 48

μεταπλασμός τῶν εἰς -ος οὐδετέρων εἰς -ο 48

Ν

νόμων διεπόντων τὴν ποικιλίαν τῶν τύπων ἐν
τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ δυσχερῆς ἢ εὐρεσις 61₁

Ξ

ξ > κσ > σκ 136 σημ.

Ο

-όντασαν κατάληξις 133 σημ.

-όσαντε κατάληξις 133

Ρ

-ρ ἀνομοιώνεται ἐν τῇ λέξει 46, 62

-ρ ἐκπίπτει 47

-ρά κατάληξις παρὰ τὴν -ρὲ 58

ρ-ρι > ρ-χι 112

Σ

σημασιῶν Κοινῆς καὶ νέας Ἑλληνικῆς σχέ-
σις 70

συνοδίτης φθόγγος 100

Τ

τ τρέπεται εἰς τσ 49

τι συλλαβῆς τροπὴ εἰς ται 49

τλ > κλ 132

-τὸ -τὸς καταλήξεις παραγωγικαὶ 21

τονισμοῦ ἐπίδρασις εἰς φωνητικὰς ἀλλοιώ-
σεις 60₁, 61₁

τόνου μετάθεσις 66

τσιτακισμός 49

τύπων διπτῶν πάλῃ ἐν τῇ Κοινῇ 66

τύπων Κοινῆς καὶ νέας Ἑλληνικῆς σχέσις 69

τύπων κοινότης ἔνεκα μετοικήσεων 70

τύπων τῆς δημόδους ποικιλία 58 κέξ.

Υ

υ ἀποβάλλεται ἐκ τῆς διφθόγγου αυ 38

υ πῶς προφέρεται ἐν τῇ Κοινῇ 61

Φ

φ τρέπεται εἰς β καὶ χ 63

φν > χν 119 σημ.

ψ > πσ > σπ 136 σημ.